4 Νοεμβρίου 2025

Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος: Ο διάκονος της Ορθοδοξίας, ο αναμορφωτής της Εκκλησίας της Αλβανίας

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

Σαν σήμερα, 4 Νοεμβρίου 1929, γεννήθηκε στον Πειραιά ο μικρός Αναστάσιος Γιαννουλάτος. Ένας άνθρωπος που έμελλε να αφιερώσει τη ζωή του στη διακονία και την Ορθοδοξία, και να γίνει ο σεπτός πνευματικός πατέρας και αναμορφωτής της Εκκλησίας της Αλβανίας.

“Τιμούμε τη μνήμη του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αλβανίας κυρού Αναστασίου. Αιωνία του η μνήμη”, γράφει σε ανάρτηση σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης η σελίδα “Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος – Kryepiskopi Anastas – Archbishop Anastasios”.

Ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος κυρός Αναστάσιος εξεδήμησε εις Κύριον στις 25 Ιανουαρίου του 2025 στο νοσοκομείο “Ευαγγελισμός” στην Αθήνα. Η Μεγάλη Εβδομάδα στα Τίρανα έφθασε λίγο νωρίτερα εφέτος, καθώς στις 30 Ιανουαρίου τελέστηκε η Εξόδιος Ακολουθία και η ταφή. Πλέον, σε έναν λιτό τάφο κάτω από τον Καθεδρικό Ναό της Αναστάσεως του Χριστού στην αλβανική πρωτεύουσα, αναπαύεται ο Πρωθιεράρχης που αγάπησε τον άνθρωπο γιατί πρωτίστως στον βίο του πορεύθηκε με γνώμονα την Ευαγγελική εντολή!

Την βιωτή του συνοψίζει ο ίδιος στη διαθήκη που άφησε και διαβάστηκε 40 ημέρες μετά την κοίμησή του. Την έγραψε το 1997 και την διόρθωσε το 1998. Ήταν πάντα

έτοιμος για την αναχώρηση στη χώρα των Ζώντων.

Γράφει:

“Ευλογημένο Κύριε το όνομά Σου. Με ευγνωμοσύνη βαθιά αναλογίζομαι τα χρόνια που πορεύτηκα σ’ αυτήν εδώ τη γη, σε αυτό το εκπληκτικό διαστημόπλοιο με κατεύθυνση το άπειρο. Ευχαριστώ Σε, Παναγία Τριάς, που μου αποκάλυψες ότι το άπειρο είναι η αγάπη, ΕΣΥ. Και με κάλεσες από τα παιδικά μου χρόνια σε ενεργό συμμετοχή στην περιπέτεια της αγάπης Σου, αξιώνοντάς με τη χαρά των Μυστηρίων της Εκκλησίας να ζω σαν κύτταρο στο μυστικό Σώμα του Χριστού, την Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Ευχαριστώ Σε διότι, παρά την πνευματική φτώχεια και αδυναμία μου, με δέχτηκες να διακονήσω τον άνθρωπο σε διάφορα σύνορα γεωγραφικά, κοινωνικά, ατενίζοντας το μυστήριο του Σταυρού και της Αναστάσεως, συχνά «ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου».

Ευχαριστώ ακόμη «εκ βαθέων» τους αειμνήστους γονείς μου, διδασκάλους, αρχιερείς, πνευματικούς, οι οποίοι με στήριξαν στην πνευματική μου πορεία, τους προσφιλείς συγγενείς κατά σάρκα ή πνεύμα, αδελφούς, αδελφές, συνεργούς στην ιεραποστολή, παλαιούς φοιτητές και φοιτήτριές μου, τους προσφιλείς αφρικανούς αδελφούς και τέλος τον εκλεκτό λαό του Θεού, της Εκκλησίας της Αλβανίας για την εγκάρδια αγάπη και αφοσίωσή τους.

*

Περιουσία ακίνητη ή κινητή με τη χάρη του Θεού δεν έχω. Ό,τι κατά καιρούς απέκτησα, έχει διατεθεί σε έργα αγάπης. Καταθέσεις εις χρήματα στο όνομά μου του Αρχιεπισκόπου ανήκουν στην Εκκλησία της Αλβανίας. Παρακαλώ τους εκτελεστές της διαθήκης μου το ήμισυ του ποσού των καταθέσεων αυτών να διατεθεί για την αποπεράτωση του Καθεδρικού Ναού της Αναστάσεως στα Τίρανα και το έτερον ήμισυ να παραμείνει καταλλήλως επενδυόμενο, τα δε έσοδα της επενδύσεως να διατίθενται για την ενίσχυση της μισθοδοσίας των κληρικών και των προγραμμάτων για νέους της Εκκλησίας Αλβανίας.
Τα συγγραφικά δικαιώματα από την πώληση των βιβλίων μου παρακαλώ να κατατίθενται υπέρ του Διορθοδόξου Κέντρου “Πορευθέντες”.

Εκτελεστές της διαθήκης αυτής ορίζω τον διάδοχό μου Αρχιεπίσκοπο, τον Αρχιγραμματέα της Ιεράς Συνόδου Επίσκοπο Αμαντίας κ. Ναθαναήλ. Οι ανωτέρω να φροντίσουν να διανείμουν ως «ανάμνησιν» τα λίγα πράγματα που χρησιμοποίησα στους εκλεκτούς συνεργάτες μου, που με αυταπάρνηση συμπορεύτηκαν και διακόνησαν την Εκκλησία μαζί μου.

Τα βιβλία μου να δοθούν στην βιβλιοθήκη της Αρχιεπισκοπής και στην βιβλιοθήκη της Ορθοδόξου Θεολογικής Ακαδημίας «Ανάστασις του Χριστού». Επίσης συμβολικώς μερικά στις άλλες τρεις Μητροπόλεις. Όσα βιβλία βρίσκονται στην

Αθήνα να διατεθούν στη βιβλιοθήκη του "Πορευθέντες".

**

Στην διάρκεια της ζωής μου διακονώντας σε διάφορες εκκλησιαστικές θέσεις και άλλους διεθνείς οργανισμούς λύπησα ασφαλώς πολλούς από αδυναμία ή συναρπαγή. Εκζητώ αυτή την ιερή ώρα του αποχωρισμού την συγγνώμη τους και εκ βάθους ψυχής συγχωρώ όλους εκείνους που συνειδητά ή ανεπίγνωστα με αδικίες, σκευωρίες και συκοφαντίες έκαναν την πορεία μου σκληρή και επώδυνη.

**

Προσπάθησα με τις πενιχρές μου δυνάμεις να διακονήσω στο άνοιγμα του ορίζοντος των συγχρόνων Ορθοδόξων στην αποστολική οικουμενική μας ευθύνη στην Ελλάδα, στην Αφρική, στον διεθνή εκκλησιαστικό στίβο και ιδιαίτερα από το 1991 αφοσιώθηκα στην αναστήλωση της βασανισμένης Εκκλησίας της Αλβανίας που αγάπησα με όλη μου την ψυχή. Ό,τι ουσιαστικό επιτελέσθη ανήκει στη χάρη του Θεού.

Και τώρα αδελφοί μου, συνεργάτες, προσφιλή πνευματικά μου παιδιά στην Αλβανία, στην Ελλάδα, στην Ανατολική Αφρική και στα άλλα μέρη του κόσμου, «χαρά και στέφανός μου», σας αποχαιρετώ ευχόμενος ό,τι πιο μεγάλο μπορώ: «Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ... ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ» (Εφεσ. 3:14-19).

Παρακαλώ σας ακόμη μη παύσετε να προσεύχεστε να με ελεήσει και εμένα τον αμαρτωλό και αχρείο δούλο Του ο Θεός και να με δεχθεί μετανοούντα στην απεραντοσύνη της αγάπης Του. «Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.» (3:20-21).

Συνέδριο για τον ένα χρόνο από την κοίμησή του

Εις τιμήν και μνήμην του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αλβανίας κυρού Αναστασίου το Τμήμα Θεολογίας και Πολιτισμού του Πανεπιστημιακού Κολλεγίου Λόγος διοργανώνει διεθνές συνέδριο στα Τίρανα και τον Άγιο Βλάσιο (22-24 Ιανουαρίου 2026), κατά την πρώτη επέτειο από την κοίμησή του (25 Ιανουαρίου 2025).

Στο Συνέδριο που έχει θέμα «Μεγαλείο πράξης και διδασκαλίας» (Μτ. 5:19) και τελεί υπό την αιγίδα του Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κ.κ. Ιωάννη, πρόκειται να παρουσιάσουν εισηγήσεις ακαδημαϊκοί, κληρικοί και λαϊκοί, στην αγγλική γλώσσα πάνω σε τρεις θεματικές ενότητες: α)

διαχριστιανική και διαθρησκειακή συνεργασία β) ευαγγελισμός -θεολογική τεκμηρίωση και πράξη, γ) το παράδειγμα της Αλβανίας. Το συνέδριο θα λήξει την Κυριακή 25 Ιανουαρίου με τη θεία Λειτουργία και την επιμνημόσυνη δέηση στον Καθεδρικό Ναό «Ανάσταση του Χριστού» στα Τίρανα.

Η ευχή του Αρχιεπισκόπου Αναστασίου

Η Αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας παραμένει βαθιά ευγνώμων στον

Αρχιεπίσκοπο Αναστάσιο και το κολοσσιαίο έργο ανάστασης από τις στάχτες της Εκκλησίας. Πλέον πορεύεται προς τη νέα της σελίδα η οποία θα συμπορεύεται πάντα από την ευχή, το έργο και το όραμά του. Άλλωστε όπως τόνισε και ο Οικουμενικός Πατριάρχης κατά τον επικήδειο λόγο του: *“Εἴμεθα, ὅμως, βέβαιοι ὅτι ἡ εὐχή του, μαζί μέ τάς πρεσβείας πάντων τῶν Ἁγίων τοῦ Ἰλλυρικοῦ, θά βοηθήσῃ εἰς τήν ἐκλογήν τοῦ πλέον ἀξίου καί καταλλήλου διά τόν θρόνον διαδόχου του”*.

Εις μνημόσυνο για τον Αρχιεπίσκοπο κυρό Αναστάσιο παρακολουθήστε τη συνέντευξη την οποία είχε παραχωρήσει στη δημοσιογράφο Μαρία Γιαχνάκη για την εποχή που άφησε την ιεραποστολή στην Αφρική και ανέλαβε την ακόμη πιο δύσκολη ιεραποστολή στην Αλβανία, τονίζοντας ότι “όλα τα θαύματα τα κάνει ο Θεός”:

Ο δρόμος προς την αιωνιότητα: Επιστήμη, διακονία, ιεραποστολή στην Αφρική, Αλβανία

Ο αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (1992-2025) Αναστάσιος (Γιαννουλάτος) υπήρξε Ομότιμος Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (1991-2024) και Επίτιμο Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών (2005-2024). Διετέλεσε Επίτιμος Διδάκτωρ Θεολογίας ή Φιλοσοφίας 19 Πανεπιστημίων, Πανεπιστημιακών Σχολών ή Τμημάτων (Ελλάδος, Η.Π.Α., Ρουμανίας, Κύπρου, Γεωργίας, Αλβανίας, Ιταλίας). Επίτιμος Συγκλητικός της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών (Αυστρία 2019-2024). Επίτιμος Πρόεδρος της «Παγκοσμίου Διασκέψεως των Θρησκειών για την Ειρήνη» (2006-2024). Επίτιμος Καθηγητής του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (2020-2024).

Γεννήθηκε στον Πειραιά, 4 Νοεμβρίου 1929. Υπήρξε αριστούχος πτυχιούχος και διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Θρησκειολογία, Ιεραποστολική και Εθνολογία στα Πανεπιστήμια Αμβούργου και Μαρβούργου της Γερμανίας ως μεταπτυχιακός υπότροφος του Ιδρύματος Alexander von Humboldt. Ομιλούσε αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά· διάβαζε λατινικά, ιταλικά, ισπανικά, αλβανικά.

Διετέλεσε Καθηγητής της Ιστορίας των Θρησκευμάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών (1972-91), Κοσμήτωρ της Θεολογικής Σχολής (1982-86) και Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών (1993-2005).

Γνώρισε τα διάφορα θρησκεύματα σε χώρες όπου αυτά άκμαζαν. Μελέτησε την αφρικανική θρησκευτικότητα με ερευνητική αποστολή στην Ουγκάντα το 1967 και με ταξίδια στη Νιγηρία (1973), Καμερούν (1977), Γκάνα (1983), Κένυα, Τανζανία (1964, 1967, 1981-1990). Επισκέφθηκε επανειλημμένως την Ινδία (1973-1974, 1979, 1988). Ταξίδεψε σε βουδιστικές χώρες: Ταϊλανδή (1972-1973, 1977, 1979), Κεϋλάνη, Σρι Λάνκα (1974), Μυανμάρ (1979), Κορέα (1973, 1977, 1981), Ιαπωνία (1973,1981), Κίνα (1979-1980, 1986). Γνώρισε τον Ταοϊσμό και τον Κομφουκιανισμό στη Σιγκαπούρη, Ταϋπέι, Χόνγκ-Κόνγκ (1973,1980) και την Κίνα (1986), καθώς και το Ισλάμ με ταξίδια στον Λίβανο, Συρία, Ιορδανία, Αίγυπτο, Τουρκία, Πακιστάν, Δυτική Αφρική (1961-1975), Ιράν (1974) και διαμονή στην Αλβανία (1991-2024).

Υπήρξε συγγραφέας 24 βιβλίων (θρησκειολογικών ερευνών, ιεραποστολικών δοκιμίων κ.α.) και πλέον των 240 μελετών και άρθρων θεολογικού ή θρησκειολογικού περιεχομένου. Έργα του έχουν μεταφρασθεί σε 17 γλώσσες.

Χειροτονήθηκε διάκονος (1960), πρεσβύτερος (1964) και Επίσκοπος Ανδρούσης (1972) για τη θέση του Γενικού Διευθυντού της «Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος» (1972-1991).
Πρωτοστάτησε στη σύγχρονη αναζωπύρωση της Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής. Ως Τοποτηρητής της Μητροπόλεως Ειρηνουπόλεως (Κένυα, Τανζανία, Ουγκάντα), την περίοδο 1981-1990, ανέπτυξε ευρύτατο ιεραποστολικό και κοινωνικό έργο. Αναγνωρίσθηκε «Μέγας Ευεργέτης του Πατριαρχείου Αλεξάνδρειας» (2009).

Ως Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας (1992-2024), κατόρθωσε, παρά τις τεράστιες δυσκολίες, να ανασυστήσει από τα ερείπια τη διαλυμένη επί 23 έτη Ορθόδοξο Αυτοκέφαλο Εκκλησία της Αλβανίας, αναπτύσσοντας πολυσχιδές έργο στους τομείς της υγείας, εκπαιδεύσεως, κοινωνικής προνοίας, αγροτικής αναπτύξεως, περιβάλλοντος και πολιτισμού. Συγχρόνως αγωνίσθηκε για την άμβλυνση των αντιθέσεων στα Βαλκάνια.

Το 2000, ύστερα από πρόταση τριάντα τριών (33) Τακτικών Μελών της Ακαδημίας Αθηνών και πολλών προσωπικοτήτων της Αλβανίας, υπήρξε υποψήφιος για το Νόμπελ Ειρήνης.
Διετέλεσε σε διακεκριμένες θέσεις διεθνών Οργανισμών, όπως Μέλος της

θεολογικής επιτροπής «Διαλόγου με ανθρώπους άλλων Πίστεων και Ιδεολογιών» (1975-1983). Πρόεδρος της Επιτροπής Παγκοσμίου Ιεραποστολής και Ευαγγελισμού (1984-91). Μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Θρησκευτικών Ηγετών (2001-2012). Αντιπρόεδρος της Συνελεύσεως των Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (2003-09)· Πρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (2006-2013).

Είχε τιμηθεί με (30) βραβεία και παράσημα – διακρίσεις διαφόρων χωρών και Ορθοδόξων Εκκλησιών, μεταξύ των οποίων τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος Τιμής της Ελληνικής Δημοκρατίας (1997), το Athenagoras Human Rights Award (Νέα Υόρκη 2001), το βραβείο «διακεκριμένων δραστηριοτήτων για την ενότητα των Ορθοδόξων Εθνών» (Μόσχα 2006), το ανώτατο παράσημο της Δημοκρατίας της Αλβανίας «Γεώργιος Καστριώτης – Σκεντέρμπεη». Το βραβείο Klaus Hemmerle (Γερμανία 2020).

Η συμβολή του στην επιστήμη της Ιστορίας των Θρησκευμάτων, τη σύγχρονη χριστιανική μαρτυρία, τη διαχριστιανική προσέγγιση, τον διαθρησκειακό διάλογο και την ειρηνική συνύπαρξη λαών και θρησκειών έχει διεθνώς αναγνωρισθεί.

